Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar

Publication details, including instructions for authors and
subscription information:

<http://www.tandfonline.com/loi/sgff19>

Huru böra kartbladsserier lämpligast förvaras och anordnas för enskildt bruk?

Edvard Erdmann

Published online: 06 Jan 2010.

To cite this article: Edvard Erdmann (1889) Huru böra kartbladsserier lämpligast förvaras och anordnas för enskildt bruk?, *Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar*, 11:2, 73-76, DOI: [10.1080/11035898909444236](https://doi.org/10.1080/11035898909444236)

To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/11035898909444236>

PLEASE SCROLL DOWN FOR ARTICLE

Taylor & Francis makes every effort to ensure the accuracy of all the information (the "Content") contained in the publications on our platform. However, Taylor & Francis, our agents, and our licensors make no representations or warranties whatsoever as to the accuracy, completeness, or suitability for any purpose of the Content. Any opinions and views expressed in this publication are the opinions and views of the authors, and are not the views of or endorsed by Taylor & Francis. The accuracy of the Content should not be relied upon and should be independently verified with primary sources of information. Taylor and Francis shall not be liable for any losses, actions, claims, proceedings, demands, costs, expenses, damages, and other liabilities whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with, in relation to or arising out of the use of the Content.

This article may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form to anyone is expressly forbidden. Terms & Conditions of access and use can be found at <http://www.tandfonline.com/page/terms-and-conditions>

Huru böra kartbladsserier lämpligast förvaras och anordnas för enskildt bruk?

AF

EDVARD ERDMANN.

Kartverk, som utgifvas i jemförelsevis stora blad, exempelvis det topografiska i skalan 1:100,000 och det geologiska i skalan 1:50,000, har man ofta svårt att förvara och ordna så, att de — utan att alltför stort utrymme behöfver tagas i anspråk — blifva lätthandterliga och lätt tillgängliga. Att skära hvarje kartblad i ett antal [12 eller flere] jemnstora, rektangulära delar, uppfordra dessa på väf och hopvika det hela efter de några millimeter breda skarfvarne, till form af ett mindre oktavhäfte, är visserligen en mycket god metod, som möjliggör kartbladens bekväma användande äfven på resor, men den är också ganska dyr¹⁾.

¹⁾ Geologen Dr. G. HOLM har meddelat, att han med fördel använt följande mycket billiga och praktiska metod för geologiska och topografiska kartors medförande på resor. Kartbladen skäras längsefter, från V till Ö, i trenne lika breda remsor, hvilka sedan vikas på tvären i sex jemnstora delar, hvar-

Fig. 1.

igenom ett mycket lätthandterligt fornat erhålles (fig. 1). På den efter hopläggning uppåtvända blanka sidan skrives kartbladets nummer, hvarvid, medelst en linie tätt ofvanför, vid midten af, eller tätt nedom siffran (10. —10— 10.)

Sättet att förvara kartbladen ovikta, i nummerföljd löst liggande uti en stor, med rygg försedd portfölj, är nog föga kostsamt, men medför den olägenheten, att det hela blir ytterst svårhandterligt och att kartorna vid portföljens upprättstående ställning — hvilken den väl oftast kommer att intaga — merändels sjunka tillhoppa och blifva böjda. För att minska svårhandterligheten utan att därför kostnaden ökas har jag för min enskilda samling af geologiska och topografiska kartor använt följande metod:

Hvarje kartblad för sig vikes på tvären midt itu, så att den tryckta ytan kommer inåt; utanpå den första rena sidan skrives med tydlig stil kartbladets nummer, eller möjligen tillika dess namn, vid de båda venstra genom vecket bildade hörnen. Ordnade i nummerföljd på hvarandra, inläggas de sålunda vikta och signerade kartorna, till ett antal af högst 50 stycken, mellan tvenne styfva pappskifvor, hvilka sammanhållas medelst å båda långsidorna anbragta, ställbara band af ylle, så som å herbarier är brukligt. På öfre permen eller pappskifvan anbringas förteckning öfver innehållet, och vid begagnandet uttages med lätthet det eller de kartblad som för tillfället behöfva rådfrågas. Storleken af en sådan packe kartor är icke större (omkring 60×37 cm), än att den bör rymmas liggande i ett vanligt bokskåp. — Ännu, lämpligare vore måhända att förvara de på nyssnämnda sätt hopvikta och ordnade kartorna uti ett antal jemnstora och med lagom bred rygg försedda portföljer, 10 å 20 stycken i hvarje.

Föredrager man att låta *inbinda* kartorna till ett *band* böra de likaledes vikas på ofvan anförda sätt, såsom också brukas vid de i handeln förekommande geografiska atlaserna. I dylika band eller atlasar är således hvartannat uppslag helt hvitt [kartornas baksidor] under det hvartannat visar fulla kartblad.

angifves, huruvida remsan omfattar kartans norra, mellersta eller södra tredjedel. Inpackade mellan tvenne pappskifvor upptager ett stort antal sålunda delade och hoplagda kartblad, vägande en obetydlighet, ganska ringa plats i kappsäcken, och vid begagnandet förvarar man de för tillfället behöfliga tredjedelssektionerna inom ett par papp-permar i rockfickan.

Äfven om kartorna äro numrerade, såsom förut antydts [dock vid de yttre hörnen] och särskild förteckning öfver dem finnes, händer det ofta, att man ej så hastigt som önskligt vore kan påträffa just *det* kartblad, som sökes; än faller en rätsida, än ett blankt uppslag upp vid bläddrandet, hvarigenom en onödig och föga behaglig tidsutdrägt uppstår. — Men denna olägenhet kan undvikas genom ett ytterst enkelt förfarande, hvilket är utförbart af hvar och en och som jag sedan ett tjugutal år provvat.

Det består deruti, att *från hvartannat blads i bandet sidoskant [längsida] bortklippes eller bortskäres en helt smal remsa, 2 eller 3 mm bred, hvarigenom bladets bredd blir så mycket mindre.*

Fig. 2.

Härtill bör hvarje blankt uppslags högra blad väljas, och vid hörnen förses detta med tydligt skrifven nummer. Sökandet efter en viss karta blir härefter mycket lätt; tager man mellan venstra handens tumme och pekfinger ett större antal blad, upplyfter dem och låter dem ett efter annat släppas lösa eller bläddra ned från venster till höger, så framkomma uteslutande de blanka uppslagen med sina nummer, bland hvilka det sökta således mycket lätt återfinnes. Förfares på samma sätt med högra handens

tillhjelp, då naturligtvis bladen få falla från höger till venster, blifva endast kartornas rättsidor synliga. Förestående teckning (fig. 2) är ämnad att närmare åskådliggöra förhållandet.

Uppenbart är, att samma metod med fördel bör kunna användas vid vetenskapliga eller andra planschverk, der mellan planscherna eller tafforna särskilda blad förklaring äro inhaftade. Det blifver i så fall dessa senare som skola afskäras. — För öfrigt vore kanske lämpligt, att vid hufvudafdelningar eller uppslagsställen uti tryckta arbeten i allmänhet minska de närmast föregående bladens bredd.